

PASIDUOTI KVAILINIMUI AR NE?

Šį modulį parengė ne autorius, o Europos Parlamentas.

PRALAUŽIAME LEDUS

PATIKIMA AR NE?

WATCH: Bizarre claims UFOs were flying past Twin Towers during 9/11 terror strikes

A BIZARRE video has alleged that UFOs were caught on camera flying past the Twin Towers during the world's worst terror strike.

By JON AUSTIN

PUBLISHED: 17:50, Thu, Mar 24, 2016 | UPDATED: 18:40, Thu, Mar 24, 2016

SHARE TWEET

0

NEWSNOTONTV.COM•YouTube

Conspiracy theorist Phil Young claims these were UFOs filed during 9/11

Is 5G Poisoning Us? Alleged Former Vodafone Boss Blows Whistle
On 5G And COVID-19!

PRALAUŽIAME LEDUS

PATIKIMA AR NE?

774,844 views

Uploaded April 03, 2020

Submitted by Horus

Posted by Thrillz

EM KA™
@EM_KA_17

!! My HERO oft the day !!

A courage Nurse debunks the coronavirus lie.
She says that they are trying to introduce a New World
Order and they are using COVID-19 as a coverup.
She also talks about the dangers of 5G radiation.
[twitter.com/Veganearther/s...](https://twitter.com/Veganearther/status/1248811000000000000)

7:36 am · 6 Apr 2020 · Twitter Web App

1.9K Retweets 2K Likes

<https://www.worldstarhiphop.com/videos/video.php?v=wshhY2D99SZdmYSF4Ae>

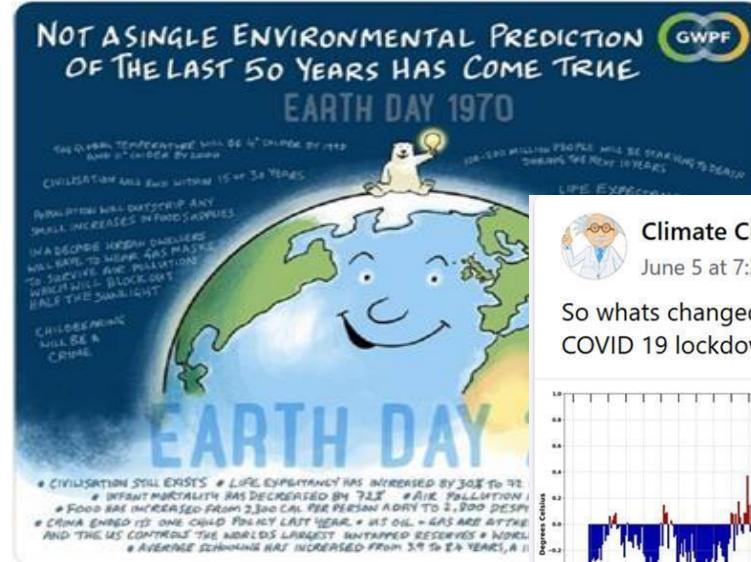
PRALAUŽIAME LEDUS

PATIKIMA AR NE?

Lawrence Poslaiko- America First!
@RealPoslaiko

Time for some Enviro-TRUTH! The radical 'Global warming' fanatics are mainly a bunch of well meaning, but misdirected folks who are being used to promote a political agenda! The real leaders of this movement want three things- POWER, COMTROL, & MONEY (yours)!

8:59 am · 27 Apr 2019 · Twitter Web Client

37 Retweets 37 Likes

@realDonaldTrump

The concept of global warming was created by and for the Chinese in order to make U.S. manufacturing non-competitive.

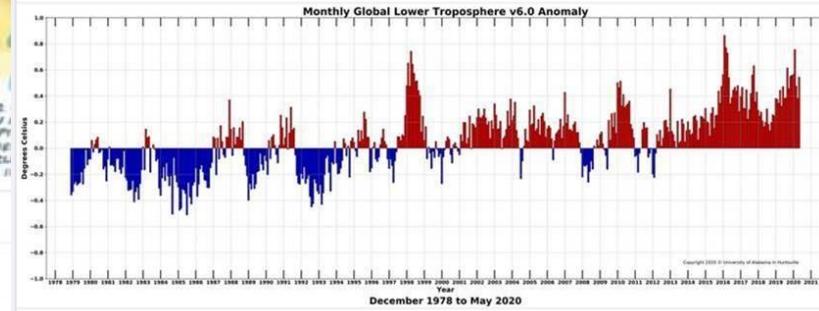
8:15 pm · 6 Nov 2012 · Twitter Web Client

135.7K Retweets 68.1K Likes

Climate Change is Crap
June 5 at 7:32 PM ·

So what's changed since 1998? Nothing much! Co2 still rising despite COVID 19 lockdown - temps still rising & falling as it does

5 Comments 16 Shares

PRALAUŽIAME LEDUS

TIESA AR PRAMANAS?

Brazil gang leader caught trying to escape prison disguised as daughter

60,944 views • Published on 6 Aug 2019

Global News
648K subscribers

279 19 SHARE SAVE ...

SUBSCRIBE

https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=O_N9SZLiC2k

KLASĖS UŽSIĖMIMO PRADŽIA

ŽINOUJIMAS, KAS VYKSTĀ

Kokiai naujenų
šaltiniai naudojatės?

(Jaunesnio amžiaus
moksleiviams: kokius naujenų
šaltinius žinote?)

KLASĖS UŽSIĖMIMO PRADŽIA

DĖMESYS INFORMACIJOS ŠALTINIAMS

Ar pastarąjį savaitę /
mėnesį jums teko
susidurti su neįprastomis
naujienomis?

KURIA PRASME TAI KEISTA?

- a. Tai tiesiog netiesa
- b. Visiškai su tuo nesutinku
- c. Perdėta arba iškraipyta
- d. Per gerai (arba per blogai), kad būtų tiesa
- e. Prieštarauja viskam, kas man apie tai žinoma
- f. Gal net per daug sutampa su mano norais ar
jsitikinimais
- g. Šlykštū
- h. Pokštas
- i. Kita

KLASĖS UŽSIĖMIMO PRADŽIA

FAKTAS AR NUOMONĖ?

Faktą galima patikrinti
ir pagrįsti įrodymais.

Nuomonė grindžiama
jsitikinimu arba
požiūriu. Ji nėra
grindžiama įrodymu,
kurį galima patikrinti

KLASĖS UŽSIĖMIMO PRADŽIA

KAS YRA DEZINFORMACIJA?

- **Kas?** Melaginga arba klaidinanti informacija
- **Kaip?** Kuriama arba skleidžiama tyčia
- **Kodėl?** Siekiant pasipelnyti arba apgauti

KODĖL DEZINFORMACIJA YRA PROBLEMA?

1. Ji apgaule priverčia...
  - pamatyti tik vieną (iškreiptą) istorijos pusę
  - jautriai reaguoti dėl neteisingų priežasčių
  - elgtis kitaip
  - apskvailinti prieš kitus
2. Jiapsunkina teisingos informacijos paieškas, kai jos prireikia.
3. Ji gali daryti neigiamą poveikį visuomenei.

PAVYZDYS

DEZINFORMACIJA GALI PADARYTI TIKROS ŽALOS REALIAIME GYVENIME

Išpuoliai prieš 5G bokštus
pasklidus dezinformacijai apie
5G

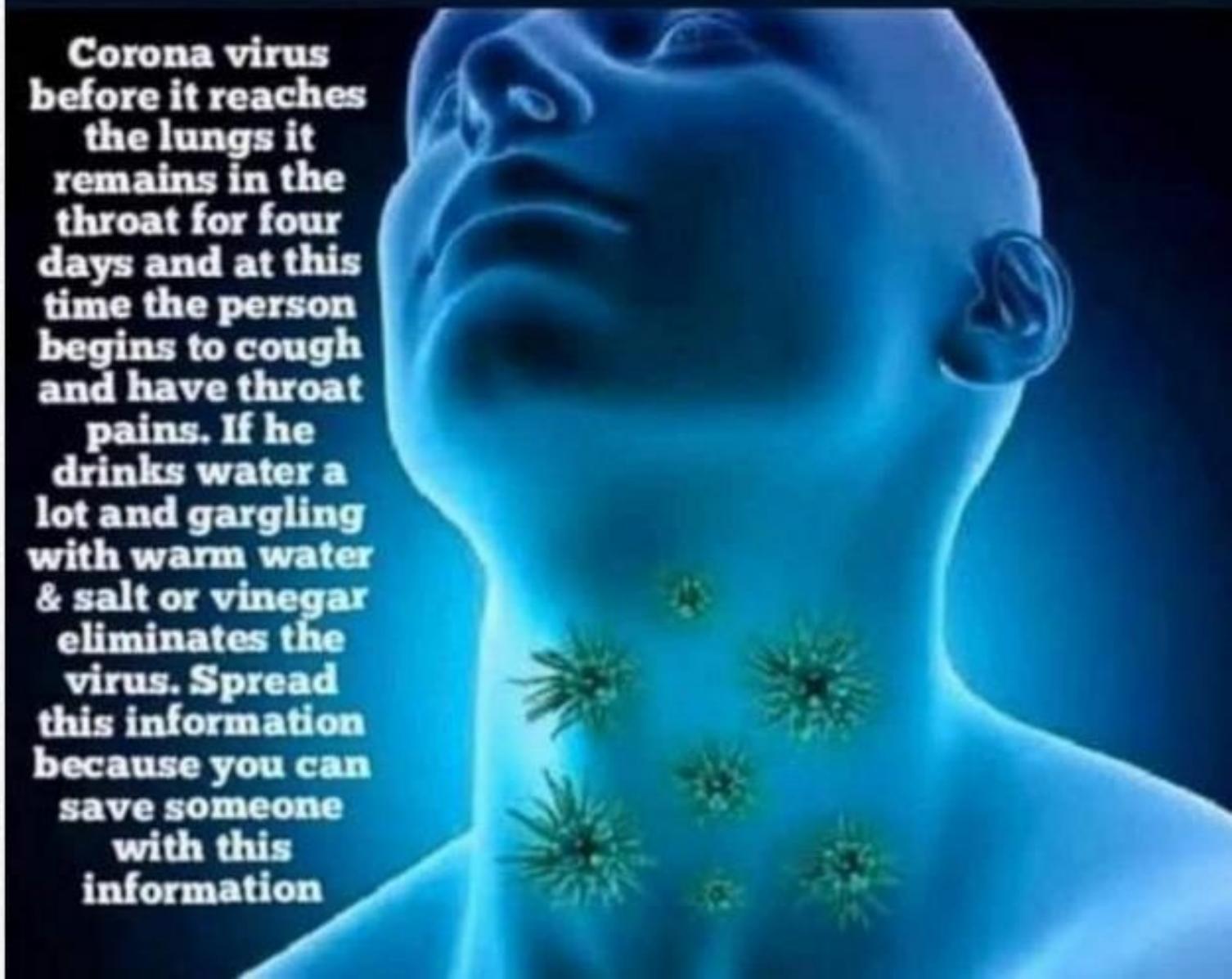

PAVYZDYS

DEZINFORMACIJA GALI TAPTI GRĘSME ŽMOGAUS GYVYBEI

Taip atsitiko paplitus šiai iliustracijai.

Corona virus before it reaches the lungs it remains in the throat for four days and at this time the person begins to cough and have throat pains. If he drinks water a lot and gargling with warm water & salt or vinegar eliminates the virus. Spread this information because you can save someone with this information

BAIGIAMASIS PRISTATYMAS

KAS GALI TAPTI DEZINFORMACIJOS AUKOMIS?

VISI, nepriklausomai nuo grupės, lyties, kilmės,
išsilavinimo!

Žmogų lengviau apkvailinti, kai:

- kalbama apie stiprius emocijas (meilę, baimę, viltį),
- informaciją gauname iš tų, kuriais pasitikime,
- informacija atitinka mūsų įsitikinimus.

BAIGIAMASIS PRISTATYMAS

KAS TURĘTŪ KOVOTI SU DEZINFORMACIJA?

VISI...

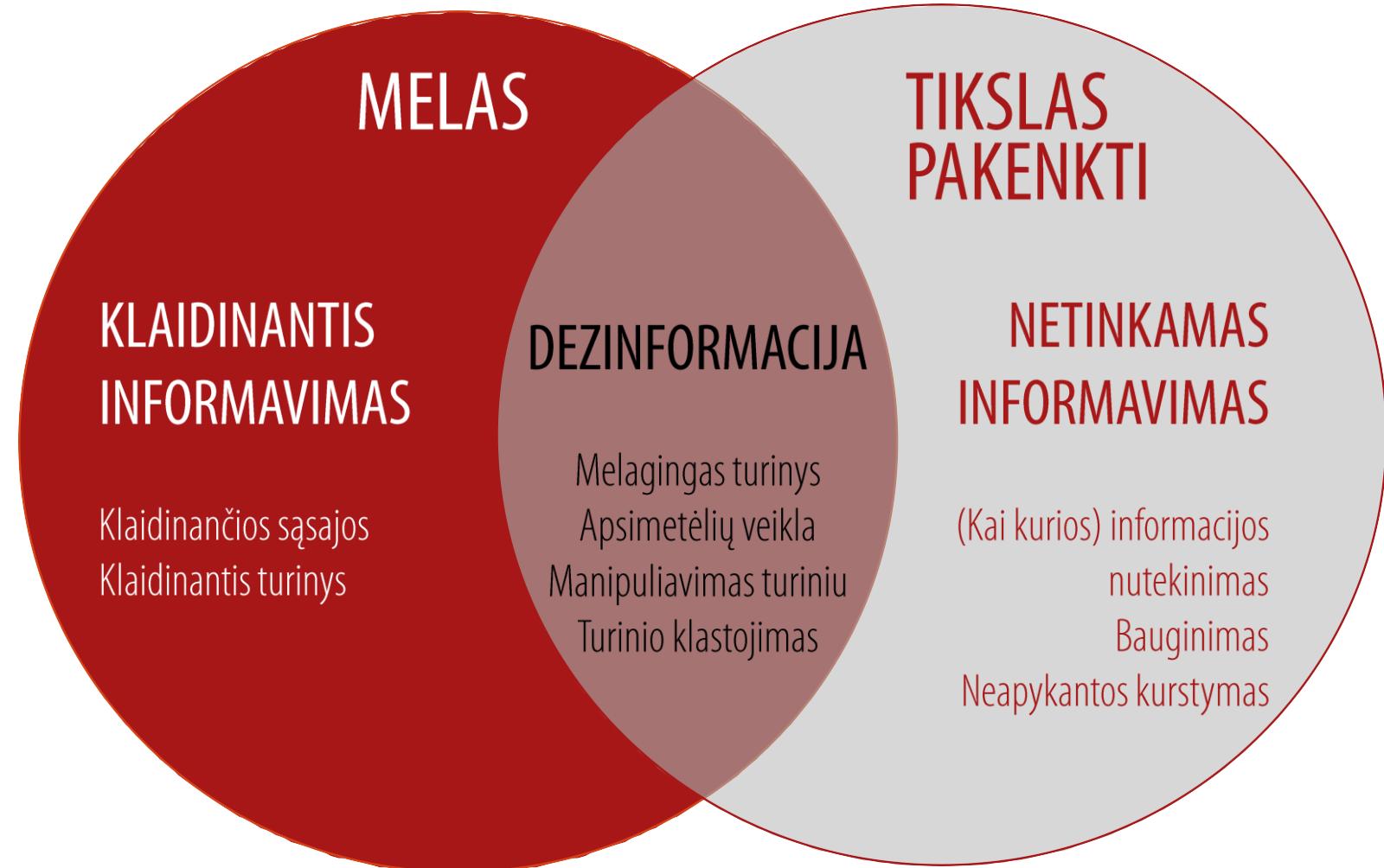
žurnalistai ir nuomonės formuotojai,
politikai,
žiniasklaidos ir socialinės žiniasklaidos
bendrovės,
pedagogai

... ir JŪS!

- Saugokitės įtartinų naujienų ir jas tikrinkite
- Pagalvokite prieš jas platindami
- Kalbėkitės su šių spąstų neišvengusiais draugais

BAIGIAMASIS PRISTATYMAS

MELAGINGOS NAUJIENOS: KĄ TAI REIŠKIA?

KAIP ATSKIRTI TIESĄ NUO MELO

Kaip patikrinti, ar naujenų reportažas yra tiesa, ar melas?

Keletas idėjų:

- perskaitykite visą straipsnį. Ar turinys atitinka antraštę?
- Paieškokite istorijos internete. Ar kiti šaltiniai patvirtina tai, kas joje rašoma?
- Ar šaltiniai jums žinomi?
- Patikrinkite datą ir autorij.
- Pasиžiūrěkite, ar nuotraukos neatrodo įtartinos.

BAIGIAMASIS PRISTATYMAS

LIŪDNA, BET NESUMÉLUOTA KARVĖS PENKOS ISTORIJA

Dažnai svarbiausi tampa
ne faktai, o istorijos
pateikimo būdas.

„Aktyvistai grumiasi už tai, kad
apsiveršiuoti turinti karvė išvengtų
egzekucijos už „neteisėtą“ sienos su
ES kirtimą“

„Kaip karvė Penka, kurią Briuselis
nuteisė myriop už tai, kad ši iš
Bulgarijos nuklydo į Serbiją, atskleidžia
viską, kas yra ne taip su ES“

„ES beprotybė: už bloko ribų be
dokumentų nuklydusiai karvei
Penkai gresia mirties nuosprendis“

GYVŪNŲ SVEIKATA

13,7 MLN. GYVŪNŲ ŪKIŲ EUROPOS SAJUNGOJE
(2009 M.)

334 mln. žinduolių
(kieulių, avijų, ožkių, galvijų,
kailinių gyvūnų ir kt.)

2 mrd. paukščių
(viščiukų, vištų dedeklių,
kalakutų ir kt.)

ES gyvulininkystės produkcijos vertė
kasmet siekia **150 mlrd eurų**.

ZONOZĖS - LIGOS, KURIAS GYVŪNAI
GALI PERDUOTI ŽMONĒMS

SALMONELIOZĖ

PAUKŠČIŲ GRIPAS

BAIGIAMASIS PRISTATYMAS

FAKTU PATIKRINIMO KOMPASAS

7. NEPAMIRŠKITE SAVO PAČIŲ SUBJEKTYVUMO

Kartais istorija tiesiog per gera ir per turinilinga, kad galėtų būtų tiesa. Giliai įkvėpkite, lyginkite su patikimais šaltiniais ir nepraraskite šalto proto.

6. PRIEŠ DALINDAMIESI PAGALVOKITE

Istorija gali būti tikrų arba senų įvykių iškraipymas; tai gali būti satyra. Antrašte gali būti siekiama sukelti stiprius emocijas. Jeigu įvykis tikras, jį nušvies patikima žiniasklaida.

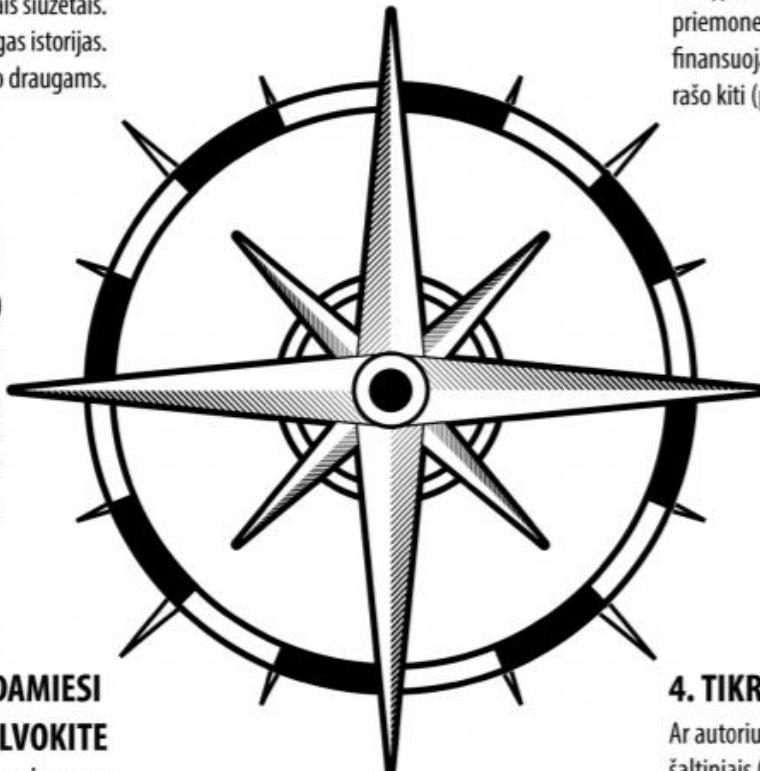
8. PRISIJUNKITE PRIE MITŲ GRIOVĖJŲ⁽²⁾

Domėkite naujausiomis dezinformatoriu gudrybėmis ir jų naudojamais siuzetais.

Praneškite apie melagingas istorijas. Papasakokite apie tai savo draugams.

1. PATIKRINKITE TURINĮ

Ar faktai ir skaičiai teisingi? Ar straipsnis nėra šališkas? Patikimos žiniasklaidos priemonės vienašales nuomones skelbia ten, kur joms priklauso – tikslinių komentarų skiltyse, o ne naujienu straipsniuose.

5. PATIKRINKITE NUOTRAUKAS

Vaizdo galia yra didžiulė ir juo lengva manipuliuoti. Atlikus vaizdo paešką galima sužinoti, ar anksčiau jis nebuvo naudojamas kitokiame kontekste. Papildinys „InVID“⁽¹⁾ gali padėti aptikti suklastotus vaizdus ar nuotraukas.

2. PASIDOMĖKITE ŽINIASKLAIDOS PRIEMONE

Ar ji jums žinoma? Ar nekelia įtarimų URL? Pasižvalgykite skiltyje „Apie mus“. Kas šiai priemonei vadovauja? Kas ją finansuoja? Pasidomėkite, ką rašo kiti (patikimi) šaltiniai.

3. PASIDOMĖKITE AUTORIUMI

Ar šis asmuo apskritai egzistuoja? Jei tai geros reputacijos žurnalistas, tikrai rasite ankstesnių jo darbų. Jei autorius vardas išgalvotas (ar neskelbias), tikėtina, kad ir visa kita bus suklastota.

4. TIKRINKITE ŠALTINIUS

Ar autorius remiasi patikimais šaltiniais (žinomomis ir gerbiamomis žiniasklaidos priemonėmis)? Ar cituojami tikri ekspertai? Jei istorijoje minimi anoniminiai šaltiniai (arba jais apkritai nesiremianta), jų gali būti suklastota.

ES KOVOS SU DEZINFORMACIJA PRIEMONĖS

- „EU vs Disinfo“ – speciali kovos su dezinformacija užsienyje grupė
- Greitas dezinformacijos atpažinimo būdų tobulinimas
- Piliečių informavimas apie dezinformacijos rizikas
- Spaudimas socialinės žiniasklaidos bendrovėms, kad jos atliktų savo darbo dalį
- Parama faktų tikrintojams ir žurnalistams ES ir už jos ribų

SEKITE FAKTŪ TIKRINTOJŲ VEIKLĄ

- Faktų tikrinimo organizacijų jūsų šalyje sąrašai atnaujinami talkinant organizacijai „Poynter Institute“ ir tinklui „Facebook“
- ES kovos su dezinformacija grupė ir kampanija „Prieš platindamas pagalvok“

PASIDUOTI KVAILINIMUI AR NE?

Kontaktai

Europos Parlamento Atstovo spaudai skyrius
europarl-spox@europarl.europa.eu

Šį modulį parengė ne autorius, o Europos Parlamentas. © Europos Parlamentas 2020.

